

**Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringu keskkonnamõju
strateegilise hindamise eelhinnang**

Koostaja: Martti Rooden

Saarde Vallavalitsus

Nõmme tn 22

Kilingi-Nõmme linn

Saarde vald Pärnu maakond 86304

e-post: info@saarde.ee

www.saarde.ee

Kilingi-Nõmme 2016

Sisukord

Sissejuhatus	3
KSH eelhindang	
1 Mõjuala kirjeldus	4
2 Kavandatava tegevuse kirjeldus	6
3 Protsessi osalised ja strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldus.....	6
4 Mõjurid	7
5 Vastavus õigusaktidele	8
6 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega ja KSH programmidega.....	9
7 Mõjutatav keskkond	11
8 Leevendavad meetmed	12
9 KSH eelhindamise kokkuvõte	13

Saarde vald, Kilingi-Nõmme linn, Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindang

Sissejuhatus.

Käesolev töö on *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* kohane eelhindang Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringule. 4,2 ha suurune planeeringuala koosneb järgmistest maaüksustest: Pärnu tn 136 (30601:003:0022) ja Lohu (AT0901280061). Eelhindamine on protsess, mille käigus otsustatakse, kas konkreetse kavandatava tegevuse korral on keskkonnamõju strateegiline hindamine vajalik või mitte. Kuna maaüksused asuvad Kilingi-Nõmme linnas ja on üldplaneeringuga määratletud kui puhkeala maa P1, tuleb vastavalt Planeerimisseaduse §142 lg 6 anda eelhindang ja kaaluda keskkonnamõju strateegilist hindamist, lähtudes Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §33 lõigetest 4 ja 5 sätestatud kriteeriumitest ning §33 lõike 6 kohaste asjaomaste asutuste seisukohtadest. *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 6 lg 3 sätestab, et eelhindang peab lähtuma järgmistest kriteeriumitest:

- 1) tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest, nagu maakasutusest, alal esinevatest loodusvaradest, nende omadustest ja taastumisvõimest ning looduskeskkonna vastupanuvõimest. Keskkonna vastupanuvõime hindamisel lähtutakse eelkõige märgalade, randade ja kallaste, pinnavormide, metsade, kaitstavate loodusobjektide, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku alade, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on juba ületatud, Maareformi seaduse tähenduses tiheasutusega alade ning ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest;
- 2) tegevuse iseloomust, kaasa arvatud selle tehnoloogiline tase, loodusvarade kasutamine, jäätmekäitluse ja energiamahukus, ning lähipiirkonna teistest tegevustest;
- 3) tegevusega kaasnevatest tagajärgedest, nagu vee, pinnase või õhu saastatus, jäätmekäitluse, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn;
- 4) tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkusest;
- 5) kavandatava tegevuse eeldatavast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile;
- 6) kaasneva mõju suurusest, ruumilisest ulatusest, kestusest, sagedusest ja pöörduvusest, toimest, kumulatiivsusest ja piiriülesest mõjust ning mõju ilmnemise tõenäosusest.

Vastavalt KeHJS §33 lg 3 otsustatakse detailplaneeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkus, lähtudes:

- 1) detailplaneeringu iseloomust ja sisust;
- 2) detailplaneeringu elluviimisega kaasnevast keskkonnamõjust ja eeldatavalt mõjutatavast alast;
- 3) asjaomaste asutuste seisukohast.

Vastavalt KeHJS §33 lg 4 lähtutakse asjaolude hindamisel järgmistest kriteeriumidest:

- 1) missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest;
- 2) missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit;
- 3) detailplaneeringu asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse;
- 4) detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid;
- 5) detailplaneeringu, sealhulgas jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnavaldkondade õigusaktide nõuete ülevõtmisel.

Eelhindangu tulemused on olulised otsustajale, eelhindangu ekspertteabele saavad toetuda kaalutlused vastavas õigusaktis (keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine või algatamata jätmine).

KSH eelhindangu koostamisel on lähtutud juhendist „Keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise meetodika täpsustamine“ (AS Maves, 2010), „Keskkonnamõju hindamise menetluse läbiviimise juhend“ (Keskkonnaministeerium 2015). Natura eelhindangu koostamisel on lähtutud juhenditest „Natura-eelhindamise juhend“ (Keskkonnaamet, 2012) ning „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (Keskkonnaamet ja MTÜ Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing, 2013).

Eelhindangu koostamisel kasutati „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruannet.

KSH eelhindang

1 Mõjuala kirjeldus

Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama planeeringuala asub Kilingi-Nõmme linna idaosas Pärnu tänava, Valga-Uulu maantee ja Kilingi-Nõmme-Allikukivi kergliiklustee vahelisel alal. Põhiosa planeeringualast moodustab Pärnu tn 136 katastriüksus (30601:003:0022), pindalaga 2,94 ha. Pärnu tn 136 kinnistul asub elamu kõrvalhoonetega. Osa planeeringualast asub jätkuvalt riigi omandis oleva maatükil AT0901280061, Lohu, pindalaga 1,26 ha.

- planeeringuala
— Jaotusseadme ala teenindustega
— katastriüksuste kiht
- Alus: Maa-ameti põhikaart, katastrikaart

Joonis 1. Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringuala asukoht.

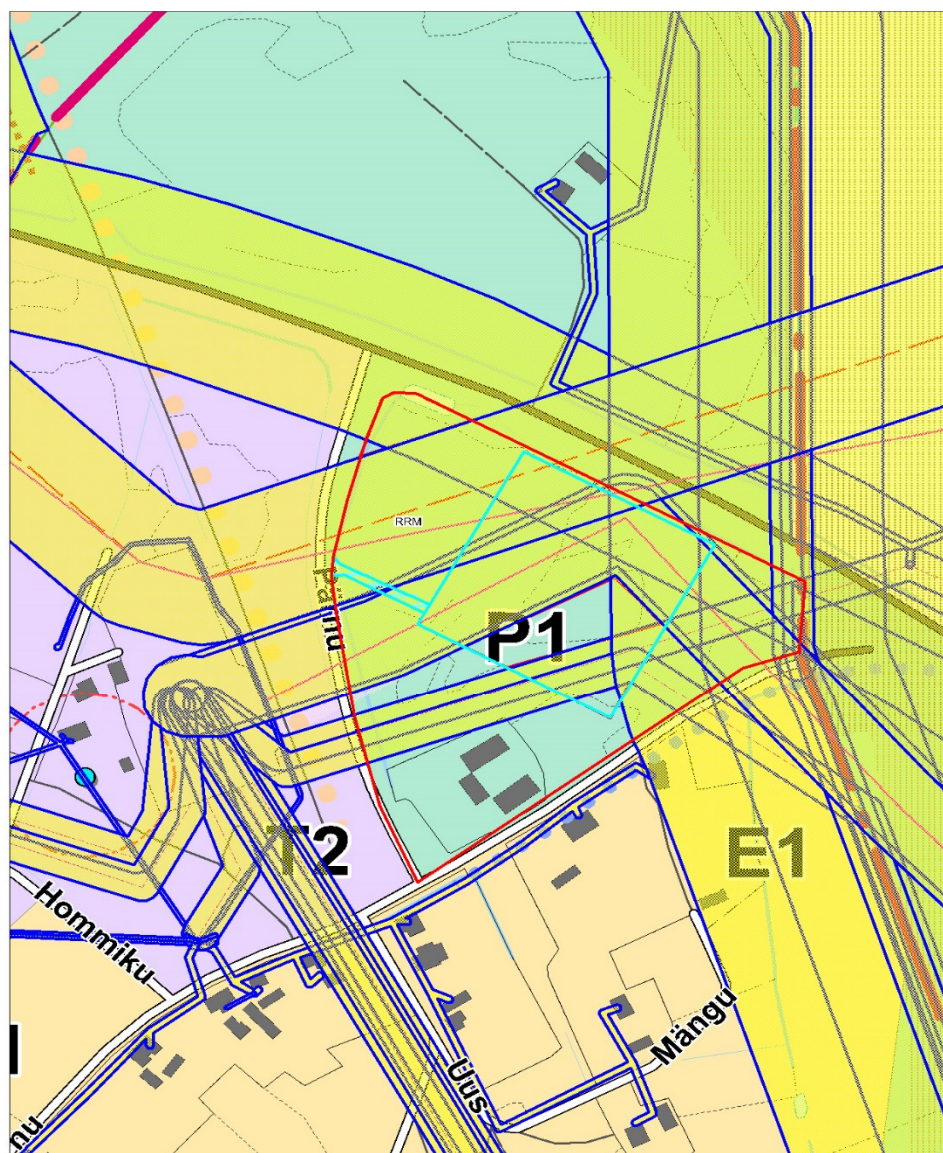
Planeeringuala kujutab endast osalise kõrghaljastusega maa-ala, mille lõunaosas asub elamu kõrvalhoonetega. Lääne- ja lõunapiiriks on Pärnu tänav, põhjapiiriks Valga-Uulu maantee ja idapiiriks Lähkma oja (jõgi).

Reljeef langeb läänest ida suunas sujuvalt kuni Lähkma jõeni. Jõe kaldad on järsud ja ühtlase nurga all, ilmselt on voolu sängi muudetud sotsialismiperioodil melioratsioonitööde käigus.

Põhjapoolne maa-ala on kaetud valdavalt tehnovõrkudega (kesk- ja kõrgepingeliinid), lisaks asub planeeringualal 6 Valga-Uulu maantee kaitsevöönd. Idasosas laieneb planeeringualale Lähkma jõe piiranguvöönd ja ehituskeeluvöönd.

Pärnu tn 136 kinnistut on hooldanud maaomanik ja tehnovõrkude valdajad, Lohu maaüksust kohalik omavalitsus ja tehnovõrkude valdajad.

Maa-ala põhisihetstarve valla üldplaneeringu järgi on puhkeala maa. Planeeritava alajaama asukoht on kaetud tehnovõrkudega, mis kuuluvad AS Elering'ile ja OÜ Elektrilevi'le. Tehnovõrkude kaitsevöönd hõlmab 1,17 hektarit 1,47-st hektarist planeeritava alajaama maa-alast, mis on ca 80% maad, mida ei saa kasutada elektriliinide kaitsevööndite tõttu. Seega on küsitav üldplaneeringujärgne maakasutus ja kas detailplaneeringuga muudetakse tegelikku maakasutust.

M 1:3000

- persp. 330 kV alajaama maa-ala
- planeeringuala
- Kaitsevööndite ala

Joonis 2 Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneering
kehtival üldplaneeringu joonisel ja kaitsevööndite ulatus.

2 Kavandatava tegevuse kirjeldus

Planeeringuga määratakse hoonestusala ja ehitusõigus (maakasutuse sihtotstarve, hoonete suurim lubatud arv krundil, hoonete suurimad lubatud ehitusalused pinnad, hoonete korruselisus ja suurimad lubatud kõrgused, nõuetekohased sanitaarkaitse- ja tuletõrjekujud, tänavate maa-alad ja liikluskorralduse põhimõtted, krundile pääs ja parkimise põhimõtted, haljastuse ja heakorra põhimõtted, piirete lahendus, servituutide vajadused, muudest seadustest ja õigusaktidest tulenevate kitsenduste ulatus planeeritaval maa-alal).

Planeeringuga nähakse ette 330kV lahtine jaotusseade ja kahekorruselise 120 m² pindalaga juhtimishoone ehitamine. Jaotusseade on vajalik elektrivoolu ülekandmiseks Tartu-Viljandi-Sindi 330kV elektriõhuliinilt rajatavale Kilingi-Nõmme – Riia TEC2 330kV elektriõhuliinile. Alajaama maa-ala ümbritsetakse piirdega, mis peab tagama ohutuse ja samas vastama üldplaneeringuga kehtestatud piirete nõuetele.

Planeeritav ala jagatakse planeeringu kohaselt elamumaaks, tootmiskaaks ja ärimaaks. Praegune sihtotstarve on elamumaa 90% ja ärimaa 10%. Alajaamal puudub vajadus veevarustuse ja kanalisatsiooni järele. Sademeveed valguvad krundilt Lähkma jõkke. Oluline on, et ehitusperioodil pinnasetöödega ei satuks setteid Lähkma jõkke. Puhastusseadmete järele vajadus puudub, kuna ehitatakse lahtine jaotusseade, mis on ilma elektritransformaatoriteta ja õlivaba. Vajalik on säilitada võimalikult palju kõrghaljastust, varjamaks seadmeid Pärnu tänava lõuna osa suunas. Vajadusel rajada täiendavaid haljastuselemente, leevendamaks visuaalset reostust.

Seoses 330 kV liini rajamisega on vajalik elektriohutuse huvides madalama pingega liinid paigutada maakaablis, millega seoses väheneb tunduvalt kaitsevööndite ulatus ja visuaalne reostus ning paraneb maakasutuse võimalus. Planeeringuala piirkonda jääb ainult 330 kV elektriõhuliin.

Eelnevalt on koostatud Pärnu maakonna teemaplaneering „Kilingi-Nõmme – Riia TEC2 330kV õhuliini trassikoridori asukoha määramine Pärnu maakonnas“ (Kehtestatud Pärnu maavanema 25.11.2015 korraldusega nr 1-1/15/569). Planeeringuga paralleelselt koostati keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on antud hinnang ka Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringu alale.

3 Protsessi osalised ja strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldus

Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringu koostamist korraldab Saarde Vallavalitsus. Detailplaneeringu koostajaks on Skepast&Puhkim AS (Laki 34, Tallinna linn, reg nr 11255795) vastavalt Saarde Vallavalitsuse 22.12.2015 korraldusele nr 16.2-3/374. Huvitatud isik on AS Elering (Kadaka tee 42, Tallinna linn, 11022625)

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on maaüksuste kruntimine, katastriüksuste sihtotstarvete määramine, ehitusõiguse ja hoonestusala määramine, juurdepääsutee asukoha ja servituutide vajaduse väljaselgitamine, tehnorajatiste ja –võrkude asukoha määramine, haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine ning keskkonnatingimusi tagavate nõuete seadmine (kiirus, müra, vibratsioon, visuaalne reostus).

4 Mõjurid

4.1 Ressursid

Maakasutus. Kavandatav tegevus toob kaasa maakasutuse muutused, kuid ei kaasne maakasutuse vähenemist, killustamist ega takistamist. Planeeringu elluviimisel pigem paraneb maakasutus, väheneb kaitsevööndite ulatus.

Veekasutus. Kavandatav tegevus ei too kaasa olulist muutust veekasutuses. Planeeringualal tekkiv sademevesi imbub pinnasesse või valgub Lähkma jõkke

Looduslikud ressursid. Kavandatav tegevus ei too kaasa olulisi muutusi maavarade kasutuses ega muutusi looduslike kalavarude, metsa ja ulukite kasutuses.

Muud ressursid. Kavandatava tegevusega kaasneb vajadus toormaterjalide, energia, ehitusmaterjalide, kütuse jms järele, kuid mitte mahus, mis põhjustaks olulist keskkonnamõju. Ressursse tarnitakse autotranspordiga valdavalt mööda olemasolevaid teid.

4.2 Ruumi ja otstarbe muutused

Maastik. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulisi pinnamoe muutusi ja ilme muutusi mahus, mis põhjustaks olulist keskkonnamõju. Pigem paraneb maa-ala ilme seoses õhuliinide rekonstrueerimisega maakaabelliinideks.

Hajumistingimused. Planeering ei mõjuta hajumistingimusi.

Hüdroloogilised tingimused. Kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt hüdrogeoloogilisi tingimusi.

Liiklus. Kavandatav tegevus toob muutuse liikluskorralduses. Rajatakse teenindustee Pärnu tänava Valga-Uulu maantee poolsest osalt, kuid see ei avalda olulist mõju olemasolevale liikluskorraldusele. Liiklussagedus ei kasva.

4.3 Hädaolukordade esinemine.

Õnnetuste tõenäosus. Kavandatav tegevus ei ole oma iseloomult ohtlik. Kavandatava tegevusega ei kaasne ohtlike ainete transporti ega hoiustamist.

Tõrgete tõenäosus. Kavandatav tegevus ei muuda elektrivarustuse, veevarustuse, sidevarustuse, vedelkütustega varustatuse, lennuväljade, sadamate, põhi- ja tugimaanteede, telefonivõrgu ning päästetööde toimekindlust.

4.4 Heited.

Müra ja vibratsioon. Müra ja vibratsioon tekib alajaama ehitamise käigus. Uuel planeeritaval alal ja ehitistes objekti ekspluatatsiooni käigus peab müratase jääma taotlustaseme piiridesse. Vastavalt müra normimise lähtealustele piirneb planeeritav ala II kategooriasse (elamualad linnades) kuuluva alaga, mille taotlustase on päeval 55dB ja öösel 45dB.

Õhusaaste. Kavandatud objekti ekspluatatsiooniga õhusaastet ei teki.

Nõrgvesi. Kavandatava tegevusega ei kaasne nõrgvett.

Sademevesi. Planeeringualal tekkiv sademevesi imbub pinnasesse või valgub Lähkma jõkke.

Reovesi. Reovee teket objektile ei toimu. Ehitusperioodil jälgida, et setted ei satuks sademetega Lähkma jõkke.

Tahked jäätmed. Ehitusel tekkivad jäätmed käideldakse vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Ehitusperioodil jälgida, et jäätmed ja täitematerjalid (liiv) ei satuks sademetega Lähkma jõkke.

Kiirgus. Kavandatava tegevusega kaasneb elektromagnetväli, mis jääb objekti kaitsevööndi piirist väljapool allapoole sätestatud normtasest. (Eestis kehtestatud lubatud maksimaalsed väärtused on toodud Sotsiaalministri 21.02.2002 määrusega nr. 38 „Mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes, õpperuumides ja mitteioniseeriva kiirguse tasemete mõõtmine“ (RTL 2002, 40, 563))

4.5 Muud mõjurid.

Kultuuriväärtused. Planeeringualal kultuuriväärtused puuduvad.

Loodusväärtused. Detailplaneeringu alal kaitstavaid liike registreeritud ei ole.

4.6 Kumulatiivne ja piiriülene mõju.

Kumulatiivset ja piiriülest mõju eeldatavalt ei esine.

5 Vastavus õigusaktidele.

5.1 Vastuolud. Vastuolud õigusaktidega puuduvad

5.2 Toetavad tegevused. Detailplaneering koostatakse vastavalt Planeerimisseadusest tulenevatele nõuetele. Planeeringuala asub Lähkma jõe (VEE1146800) piirangu ja ehituskeeluvööndis. Planeering arvestab Looduskaitseadusest tulenevate piirangutega.

Alajaama ehitus on seotud Eesti ja Läti riikide vahelise 330 kV elektriülekandeliini rajamise vajadusega ning on fikseeritud Eesti elektrimajanduse arengukavas aastani 2018.

Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ kohaselt tuleb Eesti energiavarustuse võimalusi avardada, luues välisühendusi Läänemere piirkonna energiavõrkudega. Hea ühendus naaberriikide elektrivõrkudega tagab erisuunalise energiatransiidi ning head energia sisseostu-, transiidi- ja ekspordivõimalused.

Kilingi-Nõmme-Riia 330 kV õhuliini rajamise vajadus on määratletud üleriigilise planeeringuga – seega on antud detailplaneeringul suur tähtsus, sest läbi selle saab lähiaastatel luua välisühendused Läänemere piirkonna energiavõrkudega.

Detailplaneering on seotud Eesti energiamajanduse arengut lähiaastatel kujundavate dokumentidega „Energiamajanduse riiklik arengukava aastani 2020”, „Eesti taastuvenergia tegevuskava aastani 2020” ja „Eesti elektrimajanduse arengukava aastani 2018“, läbi mille arendatakse Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist energia infrastruktuuri, parandades energia varustuskindlust ja energia julgeoleku olukorda.

Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama valmimine koos õhuliiniga aitab tagada kogu Eesti varustuskindlust. Saab võimalikuks võrguga liituda uutel kohalikel elektritootjatel, sh keskkonnasõbralikel elektritootjatel, ning seega hajutada Eestisisest energiatootmist. Samuti on uus elektriühendus oluline elektrituru arendamiseks Balti riikide ja Kesk-Euroopa ning Skandinaavia vahel.

6 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega ja KSH programmidega.

6.1 Saarde valla üldplaneering. Detailplaneeringu ala asub tiheasustusalal. Vastavalt kehtivale üldplaneeringule on maa reserveeritud puhkeala maana P1 (joonis 2). Maa-ala ei ole kasutatav puhkeala maana, kuna on kaetud 80% ulatuses tehnovõrkudest tuleneva piiranguvööndiga. Üldplaneeringule on koostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine. Detailplaneering ei muuda reaalselt maakasutust ja jääb endiselt tehnovõrkude alla.

6.2 Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassikoridori asukoha määramine Pärnu maakonnas. Teemaplaneeringu kohaselt saab õhuliin alguse Tartu-Viljandi-Sindi 330 kV õhuliinile planeeritavast 330 kV jaotuspunktist Saarde vallas Pärnu maakonnas ning lõpeb Viljandi maakonnas Abja vallas Eesti Vabariigi piiril, kust õhuliin suundub Riia TEC-2 alajaama Läti Vabariigis. Planeeritav õhuliin on üheahelaline, st. mastidel on üks 330 kV ahel. Teemaplaneeringu ala on planeeritava 330 kV õhuliini trassikoridori ala ja jaotuspunkti rajamiseks vajalik ala Pärnu maakonnas.

Teemaplaneering teeb ettepaneku Elering AS-il kaaluda Kilingi-Nõmme linnas elamumaa sihtotstarbega kinnistu Pärnu tn 136 (kat tunnus 30601:003:0022) ja reformimata maa (AT0901280061) välja ostmist perspektiivse tootmismaa sihtotstarbega kinnistu vajaduse ulatuses. Mõlemad maad on valdavalt kaetud elektriliinidega, peamiselt kesk- ja kõrgepingeliinidega. Pärnu tn 136 kinnistu tavapärane kasutamine elamumaana on elektriliinidest tulenevate kitsenduste tõttu raskendatud ning kinnistule ulatub serva pidi ka Tartu-Viljandi-Sindi kõrgepingeliini kaitsevöönd.

Tootmismaa kinnistu moodustamine (vajalik DP koostamine) võimaldaks projekteerimise käigus kavandada jaotuspunkti ning korrastada Kilingi-Nõmme alajaamast väljuvate olemasolevate õhuliinide paiknemist, koondades õhuliinid võimalikult üksteise lähedale, et vähendada kitsendusi kõrval olevatele kinnistutele ja piirkonna visuaalset reostust.

Pärnu maakonna teemaplaneering „Kilingi-Nõmme – Riia TEC2 330kV õhuliini trassikoridori asukoha määramine Pärnu maakonnas“ (kehtestatud Pärnu maavanema 25.11.2015 korraldusega nr 1-1/15/569) on aluseks 330 kV õhuliini ja 330 kV jaotuspunkti projekteerimiseks.

6.3 Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ kohaselt tuleb lähiaastatel luua välisühendused Läänemere piirkonna energiavõrkudega.

6.4 „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne järeldab, et Kilingi-Nõmme – Riia 330 kV õhuliini ja seoses sellega ka alajaama (jaotuspunkti) rajamise vajadus on määratletud üleriigilise planeeringuga. Kavandatav õhuliin on kooskõlas Eesti energiamajanduse arengut lähiaastatel kujundavate dokumentidega: „Energiamajanduse riiklik arengukava aastani 2020“, „Eesti taastuvenergia tegevuskava aastani 2020“ ja „Eesti elektrimajanduse arengukava aastani 2018“.

Pärnu maakonnaplaneeringud ja teised teemaplaneeringud ning arengukavad kavandavat 330 kV õhuliini ei käsitle, kuid kavandatav tegevus ei ole ka vastuolus Pärnu maakonna kehtivate ja koostatavate planeeringute ja muude arengudokumentidega. Uued Pärnu maakonnaplaneeringud on koostamisel ning nendes võetakse muuhulgas arvesse ka käesoleva koostatava teemaplaneeringu lahendust. Saarde valla üldplaneering ja arengukava kavandavat 330 kV õhuliini ei käsitle, kuid kavandatav tegevus ei ole nende dokumentidega vastuolus.

KSH käigus läbi viidud Natura 2000 eelhindamise tulemustest järeldub, et kavandatava tegevuse elluviimine ei mõjuta käsituselal asuvaid Natura 2000 alasid ja mõju nende Naturaalade kaitseesmärkidele puudub. Seetõttu ei ole vajalik ka Natura 2000 asjakohase hindamise läbiviimine.

Piirkonna vooluveekogud ei ole takistuseks alajaama (jaotusseadme) rajamisele, kui arvestatakse veekaitse nõuetega ning veekogude ületamisel ja nende ehituskeeluvööndis tehakse ehitustöid erilise hoolikusega, vältides kallaste kahjustamist, erosiooniõhtu ja reostuse sattumist veekogusse.

Kavandatav tegevus ei avalda negatiivset mõju piirkonna inimeste tervisele. Kõikide trassivariantide asukohad välistavad kõrgepingeliini poolt tekitatava elektromagnetkiirguse mõju elamutes ja õuealadel, kus inimesed pikaajaliselt viibivad. Lühiajaline viibimine liini kaitsevööndis ei ohusta inimeste tervist.

Õhuliini ja alajaama (jaotusseadme) ehitusperioodil võivad esineda mõningad häiringud (ehitusmasinate ja raskeveokite müra, ajutised liikluspiirangud, kohalike teede seisukorra halvenemine), kuid need on ajutise iseloomuga ja tööde asjakohase organiseerimisega on võimalik nende mõju viia miinimumini. KSH aruandes on esitatud negatiivse keskkonnamõju leevendusmeetmed ja soovitused tööde kavandamiseks. Meetmed ja soovitused on antud eraldi ehitus- ja käitamisperioodi kohta tuues mõlemal juhul välja üldised ja kohaspetsiifilised meetmed.

Eelkõige on oluline järgida keskkonnanõudeid liini ehitustööde käigus. Vastavalt keskkonnakaitse nõuetele ja KSH-le koostab ehitaja ehitusetappide/lõikude kaupa keskkonnahoiu plaani, milles määratakse vastavad tegevused, vastutajad ja tähtajad ning tehakse märkmeid plaani täitmise kohta. Soovitav on ehitusjärelevalve (tehnilise järelevalve) käigus teostada ka keskkonnanõuete täitmise regulaarset ülevaatust elektriliini valmivate lõikude kaupa. Seirearuanded tuleks esitada Keskkonnaametile ja Keskkonnainspeksioonile, et hoida neid kursis töö käiguga.

7 Mõjutatav keskkond.

7.1 Reljeef ja geoloogiline ehitus. Kavandatav tegevus (ehitus- kui kasutusaegne) ei avalda olulist negatiivset mõju piirkonna reljeefile ja geoloogilisele ehitusele, st ei mõjuta ega muuda seda.

7.2 Pinnavee osas tuleb kinni pidada seadustega ette nähtud piiranguvööndite nõuetest ning Looduskaitseaduse § 37, § 38 ja Veeseaduse § 29.

Detailplaneeringu ala ei kannata liigniiskuse all, sest sademevee ära vool toimub Lähkma jõe suunas tänu ida suunas sujuvalt langevale reljeefile. Enamus sademeveest imbub enne jõkke jõudmist pinnasesse, vaid lume sulamisel ja ajutistel suurematel vihmaperioodidel võib osa sademeveest jõuda Lähkma jõkke. Nagu kõikide muude ehitustööde puhul, ei tohi siingi ehitustegevuse käigus põhjustada reostust veekeskkonnale, kahjustada veekogude kaldaid ega tekitada erosiooniohtu. Võimalike tehniliste rikete korral ehitustöödel ja seetõttu pinnase saastumisel koguda kokku reostunud pinnas ja anda see üle vastavat käitlusõigust omavale ettevõttele. Jaotusseadmete eksploatatsioon pinnaveele mõju ei avalda, kuna kasutatavad seadmed on õlivabad ja seadmete hooldamisel täidetakse keskkonnanõudeid.

7.3 Põhjavesi on planeeringualal valdavalt keskmiselt kaitstud. Kavandatava tegevuse elluviimisega ei kaasne piirkonna põhjaveetaseme muutmist. Alajaama territooriumi sisse ei jää puur- ega salvkaeve. Kui ehitustööd viiakse läbi nõuetekohaselt (sh välditakse ohtlike kemikaalide mahavalgumist), ei ole negatiivset mõju piirkonna põhjaveele ette näha. Jaotusseadmete eksploatatsioon põhjaveele mõju ei avalda, kuna kasutatavad seadmed on õlivabad ja seadmete hooldamisel täidetakse keskkonnanõudeid.

7.5 Maavarasid kasutatakse ehitusel vastavalt projektile ja mahus, mis ei too kaasa olulist negatiivset keskkonnamõju. Kavandataval tegevusel puudub mõju aktiivsetele ja passiivsetele maavaradele. Kasutusajal puudub täiendav vajadus maavarade järele.

7.6 Mõju mullastikule on planeeringu elluviimisel pöördumatu, kuid mitte oluline, sest muld eemaldatakse jaotusseadme ja teenindustee maa-alalt ja väljaspool pinnasetööde ala jääb mullastik puutumata. Ehitustegevuse käigus eemaldatavat mulda on võimalik kasutada samal detailplaneeringualal või mujal piirkonnas haljastustöödeks. Muld eemaldatakse ehitise alt ning mullatööde mahud selguvad projekteerimistööde käigus. Mullastik ei taastu, sest maa-ala kaetakse täiteliiva ja killustikuga. Jaotusseadmete eksploatatsioon mullastikule mõju ei avalda.

7.7 Maaparandussüsteeme planeeringualal ei ole.

7.8 Õhule võib avaldada mõju ehitustegevusega seoses tekkiv tolm. Mõju on ajutine, välditav ja ebaoluline. Objekti hilisemal kasutamisel puudub mõju õhule.

Kavandatava tegevuse ehitamisega kaasneb müra ja vibratsioon, kuid mitte norme ületaval tasemel. Elektri- ja magnetväljade tugevuse näitajad jäävad lubatud piiridesse ja negatiivset mõju ei kaasne. Praegune kuni 20 kV elektriõhuliin asub lähimast elamust 40 m kaugusel. Maakaabli rajamisel jääb lähim õhuliin 125 m kaugusele.

7.9 Kaitstavad objektid ja eluskeskkond. Keskkonnaregistri ja EELIS andmebaasi kohaselt detailplaneeringu alal ja selle lähiümbruses teadaolevalt kaitstavate liikide elupaiku ei leidu. Lähim kaitsealuse liigi elupaik asub planeeringualast 520 meetri kaugusel põhjas.

Kavandatav tegevus ei mõjuta teadaolevate kaitstavate liikide levikut. Detailplaneeringualal taimkatteanalüüsi ega muid eksperthinnanguid kaitsealuste liikide tuvastamiseks teostatud ei ole. Planeering ei sea ohtu oluliste elupaikade säilimist, kuna planeeringualal ega selle lähiümbruses ei asu vääriselupaiku ega kaitsealuseid objekte, millele kavandatav tegevus mõju avaldaks. Puudub mõju Natura 2000 võrgustiku alale.

7.10 Inimese elukeskkond. Detailplaneeringu elluviimine muudab lokaalselt maastiku ilmet. Praegust tehnovõrkudega kaetud ala hooldatakse perioodiliselt. Rohttaimi ei niideta, puittaimi niidetakse siis, kui kõrgus on muutunud elektriliinile ohtlikuks (ca 4 m). Tihti eemaldatakse võsa ja puud lume pealt ning töö tulemus on silma riivav. Ala asub peamise linna siseneva tee ääres ning korrastatud aiaga ümbritsetud maa-ala mõjub pigem positiivselt. Õhuline jääb tulevikus maa-alale alles üks: Kilingi-Nõmme-Riia 330 kV liin. Sellega seoses väheneb tehnovõrkude alune pindala ja paraneb maakasutus. Planeeringuga kavandatud ehitise ei kuulu Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusega nr 102 kehtestatud „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekirja“.

Planeeringualale rajatakse täiendav valgustus, kuid sellega valgusreostust ei kaasne. Detailplaneering ei mõjuta avalike teenuste kättesaadavust.

Tuginedes „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandele detailplaneeringu elluviimine inimese tervisele mõju ei avalda, sest planeeringuala ei välju õhuliini trassikoridorist.

Liikluskorraldust planeeringu elluviimine oluliselt ei mõjuta, sest juurdepääs rajatakse Pärnu tänavalt ja ühendustee kasutamine on vajalik ainult jaotusseadme hooldustöödeks. Suure liiklussagedusega Valga-Uulu maanteed detailplaneeringu elluviimine ei mõjuta.

Kavandatav tegevus ei mõjuta Hädaolukorra seaduses nimetatud elutähtsate teenuste toimimist.

7.10 Õnnetuste ja avariilukordade esinemine. Kõrgepingeliin ja jaotusseadmed on staatilised objektid. Juhtimishoones kasutatakse madalpinget. Seadmetes ja liinis on 330 kV pinge ja suur voolutugevus, mis lähidistantsil läbi õhu ja otseses kokkupuutes on elusolenditele eluohtlik. Jaotusseadmete ala ümber ehitatakse piire, mis tähistatakse. Ohutuse tagamiseks määratakse majandus- ja taristuministri 01.07.2015 määruse Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded alusel elektripaigaldise kaitsevöönd, mis hõlmab elektripaigaldist ümbritsevat maa-ala. Sellega tagatakse seadmete kaitse ning ohutus inimesele ja keskkonnale. Nõuete täitmisel on õnnetuste risk madal.

8. Leevendavad meetmed. Projekteerimise käigus ja ehitustööde kavandamisel tuleb rakendada tööde organiseerimise ja läbiviimisega kaasnevate mõjude leevendusmeetmeid. Tagada kohaliku kogukonnaga latus koostöö, mille eelduseks on kohalike omavalitsuse, kohalike elanike ja maaomanike teavitamine kavandatavate tööde iseloomust, tööde piirkonnast ja kestusest ning anda vastutava isiku kontaktandmed, kelle poole küsimuste ja probleemide korral pöörduda. Teavitamiseks kasutada kohaliku omavalitsuse kodulehte, vallalehte ja teadetetahvleid.

Ehitusaegsete laoplatside ja ehitusmasinate parklate kavandamisel tuleb jälgida, et neid ei rajataks tundlikesse piirkondadesse, vältimaks keskkonnareostust. Tagada keskkonnale ohutu tehnika tankimine ja ohtlike kemikaalide käitlemine. Tegemist on tiheasustuspriirkonnaga ja tulenevalt sellest järgida kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud õigusakte. Soovitav planeerida ehitustööd ainult päevasele ajale. Ehitustööde käigus tekkivad jäätmed tuleb koguda ja käidelda liigiti ning arvestada nende taaskasutusvõimalusi ja/või ohtlikkust.

Vundamentide rajamiseks ja pinnase täitmiseks vajalik ehitusmaavara on soovitatav vedada kohale objektile lähimast sobivast karjäärast, et minimeerida transpordiga seotud keskkonnamõjusid.

Pehmetele pinnastele rajada (ajutised) teenindusteed, et vähendada maapinnakahjustamist. Seda on vaja arvestada juba projekteerimise käigus, lähtudes objekti projekteerimiseks tehtavast ehitusgeoloogilisest uuringust.

Ehitustööd organiseerida selliselt, et liiklusseisakud maanteedel ja kohalikel teedel oleksid minimaalsed või vajadusel korraldada ümbersõit. Kuivade ilmadega võtta vajadusel kasutusele tolmu vähendavad meetmed. Paigaldatavad seadmed peavad olema kaasaegsed, vastama kehtestatud standarditele ja sertifikaatidele. Müra, tolmu, lõhna jms. tekkimisel jälgida ilmastikuolusid ehitustööde käigus.

Olemasolevate elektri- ja sideliinidega tuleb arvestada projekteerimise käigus, vajadusel näha ette liinide ümbertõstmist. Tööd teostada selliselt, et katkestuste kestvus oleks minimaalne või välditud. Juhul, kui õhuliini rajamise käigus avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutmata kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja vallavalitsusele. Tööde lõppemisel tuleb kogu kasutusel olnud ala korrastada.

9 KSH eelhindamise kokkuvõte

9.1. KSH eelhinnang koostati Kilingi-Nõmme 330 kV alajaama detailplaneeringule eesmärgiga määrata ehitusõigus ja maakasutuse sihtotstarbed. Saarde Vallavalitsus on eelhinnangu andmisel arvestanud detailplaneeringu iseloomu ja sisu ning detailplaneeringu elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju ja eeldatavat mõjutatavat ala. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on maa sihtotstarbe muutmine, kruntideks jagamine ja kruntidele ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste määramine ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine. Planeeritava ala pindala on ca 4,2 ha. Maa-alale on planeeritud ehitada 330kV lahtine jaotusseade ja kahekorruseline 120 m² pindalaga juhtimishoone.

9.2 Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise korraldaja on Saarde Vallavalitsus. Planeerimisdokumendi koostajaks on Skepast&Puhkim AS (Laki 34, Tallinna linn, reg nr 11255795). Kontaktisik Triin Lepland: triin.lepland@skpk.ee telefon 698 8362. Keskkonnamõju strateegilise eelhindamise läbiviija on Saarde Vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise eelhindamise koostas: Martti Rooden martti.rooden@saarde.ee 44 90 139

9.3 Seosed teiste planeerimisdokumentidega. Detailplaneeringu koostamise aluseks on Pärnu maakonna teemaplaneering „Kilingi-Nõmme – Riia TEC2 330kV õhuliini trassikoridori asukoha määramine Pärnu maakonnas“ (kehtestatud Pärnu maavanema 25.11.2015 korraldusega nr 1-1/15/569). Maakonna teemaplaneeringuga muudeti Saarde valla üldplaneeringut, millest tulenevalt on detailplaneering üldplaneeringuga kooskõlas.

9.4 Detailplaneering arvestab Looduskaitseadusest tulenevaid piiranguid.

9.5 Dokumendi rakendumisel avalduva keskkonnamõju olulisus. Detailplaneeringu ala on kaetud 80 % ulatuses tehnovõrkudega. Koondades piirkonna õhuliinid sellel alal võimalikult üksteise lähedale (niipalju, kui kaitsevööndid võimaldavad) vähendatakse kitsendusi kõrvalolevatele kinnistutele ja piirkonna visuaalset reostust laiemal alal. Maa planeeringualal kuulub valdavalt eraisikule ja riigile. Õhuliinid mõjutavad oluliselt planeeringuala kinnistu maakasutust, sest õhuliinide kaitsevööndi laiuselt ei ole võimalik maa kasutamine sihtotstarbeliselt. Võimaliku alternatiivina ei ole võimalik metsakasvatusega põllumajandus, sest üle 4 m kõrguseid puid seal kasvatada ei saa ning väikese pindala ja liinimastide tõttu ei ole maaharimine otstarbekas.

Alajaama ehitamisel kasutatavad rasked veokid ja ehitusmasinad pressivad mulla tihedaks, millega mõjutatud alal halveneb mulla vee- ja õhuvahetus, mis avaldab mõju pinnaveeäravoolule. Ehitusaegsed kahjustused likvideeritakse maa-ala ehitusjärgse korrastamise käigus.

Puhkealaks määratud piirkond planeeringualal asub suurte riigi põhimaanteedest ristmiku piirkonnas ja ala läbivad juba olemasolevad elektriliinid, mistõttu ala ei ole reaalseks puhkeotstarbeliseks kasutuseks sobiv, alajaama alla jääb linna ümbritsevast puhkealaks määratud piirkonnast üliväike osa, mistõttu mõju puhkealale ei ole oluline. Kuigi liinide kaitsevööndid ei takista inimeste liikumist ei ole pikaajaline viibimine seal soovitatav.

Planeeringu elluviimisel võib ehitustööde käigus tekkida ajutisi liiklusseisakuid, ümbersõite seoses jaotusseadme ühendamisega Tartu-Viljandi-Sindi 330 kV õhuliinile. Olemasolevate elektri- ja sideliinidega tuleb arvestada projekteerimise käigus ja näha ette liinide rekonstrueerimine maakaabelliinidesse.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine ei ole vajalik, kuna võimalikke olulisi keskkonnamõjusid eelhindamine ei tuvastanud, tekkivad mõjud on pigem ehitusaegsed. Lisaks käsitleti planeeringuala „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandes.